

กรณารักษาความเงียบให้ “สถานการณ์ยังเป็นปกติ”: น้ำเสียง อาการ และบาดแผล
ของตัวละครชายขอบในเรื่องสั้นของ สมุด ที่ทรศน์
KEEP SILENCE TO “THE NORMAL SITUATION”: VOICES, SYMPTOMS,
AND WOUNDS OF MARGINAL CHARACTERS IN A SHORT STORIES
OF SAMUT TEETAS

ภูริณัฐ ฤกษ์เนรมิตร^{1*}

Purinat Phruekneramit^{1*}

¹มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย 248 ม.1 ถ.สาละยา-นครชัยศรี ต.สาละยา อ.พุททมณฑล จ.นครปฐม 73170 ประเทศไทย
¹Mahamakut Buddhist University, 248 Moo 1 Salaya-Nakhonchaisi Rd., Salaya Sub-district, Putthamonthon District, Nakhon Pahom
Province, 73170 Thailand

*Corresponding author E-mail: hanma_bagi@hotmail.com

(Received: 27 Aug, 2024; Revised: 25 Jun, 2025; Accepted: 26 Jun, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางพฤติกรรมของตัวละครชายขอบในรวมเรื่องสั้น “สถานการณ์ยังเป็นปกติ” นำเสนอด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาพบว่า รวมเรื่องสั้นนี้มีลักษณะของความเป็นวรรณกรรมดิสโทเปีย คือ มีการสร้างโลกจินตนาการที่แสนอัปลักษณ์ น่ารังเกียจ เพื่อแสดงให้เห็นมุมมองของสังคมผ่านสายตาของคนชายขอบที่ประสบกับการหลงลืมอัตลักษณ์ ตัวละครจึงต้องดิ้นรนต่อสู้กับการถูกนิยามตัวตนใหม่จากอำนาจรัฐ ทั้งยังแสดงวิธีการรักษาความสงบเรียบร้อยของรัฐผ่านการสร้างความหวอให้ประชากรเชื่อฟัง สร้างความหวาดระแวงเพื่อปลูกฝังความกลัวในจิตใจ ลงโทษด้วยความเจ็บปวดเมื่อมีการแข็งขึ้น และลบตัวตนของผู้ต่อต้านออกไปจากเมือง ภาพแทนที่มีร่วมกันของผู้คนในเมืองจึงเป็นการโยนหาสังคมที่สามารถหลีกเลี่ยงความบิดเบี้ยว ลึกลับ และไร้ตัวตนของ ‘เมืองธรรมดา’ ซึ่งเป็นฉากของเรื่องสั้นทุกเรื่อง เพื่อตอบย้ำให้เห็นว่าสังคมที่ตัวละครปรารถนานั้นไม่มีจริง และความทุกข์ของตัวละครก็ยังคงเป็น “ความเงียบ” ของเมืองที่จะยังคงมีสถานการณ์เป็นปกติตลอดไป ทั้งยังชี้ชวนให้ผู้อ่านตั้งคำถามต่อ ‘เรื่องเล่า’ ต่าง ๆ ภายในรวมเรื่องสั้น เพื่อให้ตระหนักถึงปัญหาแท้จริงของสังคม ไม่ใช่เพียง “สำเร็จความใคร่ทางศีลธรรม” ให้กับเรื่องเล่า

คำสำคัญ: ความเงียบ, สถานการณ์ยังเป็นปกติ, ตัวละครชายขอบ, อัตลักษณ์, วรรณกรรมดิสโทเปีย

¹ อาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์

ABSTRACT

This academic article aimed to investigate the behavioral characteristics of marginalized characters in the short stories 'The Normal Situation'. Presented through descriptive analysis, the study revealed that these stories possessed the characteristics of dystopian literature. By constructing a grotesque and repulsive imaginary world, these stories exposed the societal perspective through the eyes of marginalized individuals who had been stripped of their identities. These characters were therefore forced to struggle against being redefined by state power. Moreover, the state's methods for maintaining order were illustrated through the imposition of hunger to enforce populace obedience, the cultivation of paranoia to instill fear, the infliction of pain as punishment for defiance, and the eradication of dissidents' identities from the urban landscape. The shared imagery among the city's inhabitants was that of a yearning for a society capable of escaping the distortion, despair, and erasure of self found in the "ordinary city," the setting of every short story. This longing, however, served to underscore the fact that the society the characters yearned for had never truly existed, and that their suffering would remain as the city's "silence"—a silence that preserved the illusion of normalcy indefinitely. Eventually, this paper encouraged readers to question the various "narratives" within the short stories, aimed to foster awareness of society's true problems rather than simply seeking "moral satisfaction" from the stories.

KEYWORDS: Silence, The Normal Situation, Marginal Characters, Identity, Dystopian Literature

บทนำ

วรรณกรรมเป็นจิตวิญญาณของมนุษย์ซึ่งสำแดงศักยภาพสูงสุดในการถ่ายทอดและตีความโลกรอบตัวเรา วรรณกรรมช่วยขยายขอบเขตของจิตใจและความรู้สึกอันละเอียดอ่อน จนมาถึงจุดที่เราสามารถจัดการกับความซับซ้อนต่าง ๆ ได้ดีขึ้น ทำให้เราเป็นมนุษย์มากขึ้น (Sutherland, 2013) อำนาจของวรรณกรรมในฐานะเรื่องเล่าชนิดหนึ่ง จึงไม่เพียงสร้างผลกระทบทางอารมณ์เท่านั้น หากยังส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงที่มาของเรื่องเล่าอันเป็นผลมาจากอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก รวมถึงความกังวลของผู้เล่าเรื่อง ที่มีต่อสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สถานการณ์ยังเป็นปกติ รวมเรื่องสั้นของ สมุด ทิทรศน์ (Teetas, 2019) ว่าด้วยเรื่องราวของตัวละครที่อาศัยอยู่ใน ‘เมืองธรรมดา’ ซึ่งเป็นฉากของเรื่องสั้นทุกเรื่องในเล่มนี้ โดยมีทั้งตัวละครที่ดำรงชีวิตอยู่ในเมือง ตัวละครที่พยายามหนีออกจากเมือง และตัวละครที่เฝ้าฝันถึงเมืองธรรมดาในฐานะที่เป็นเมืองในอุดมคติ ซึ่งทั้งหมดล้วนแต่ประสบกับโชคชะตาที่ไม่เป็นธรรมทั้งจากการกระทำของตัวเอง และได้รับผลกระทบจากกระบวนการ “รักษาความสงบ” ของรัฐที่เข้ามาจัดระเบียบสังคม

สิ่งที่เกิดขึ้นภายในเรื่องสั้นไม่ว่าจะเป็น โสเภณี ที่พยายามหาทางกลับเข้าไปในเมืองธรรมดา พนักงานขายที่ได้ตัวไปพักร้อนนอกเมืองธรรมดา หรือดาบกับหลาน ที่พยายามหลบหนีออกจากเมืองธรรมดาแต่ก็ไม่เคยสำเร็จสักครั้ง รวมถึงตัวละครอื่น ๆ ล้วนนำเสนอการสร้างรูปแบบเผด็จการเบ็ดเสร็จ (Totalitarianism) ที่ทำหน้าที่คอยควบคุมทุกอย่างที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างเมืองที่จะยังคงสงบเรียบร้อยอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิด ดิสโทเปีย ทั้งในด้านการสร้างรูปแบบการเมืองการปกครอง ฉากหลังของเรื่อง รวมถึงแสดงให้เห็นชะตากรรมของตัวละครที่ติดต่อด้านระบบ

Dystopia มาจากภาษากรีก ประกอบด้วย “dys” แปลว่า “ยาก” หรือ “ไม่ดี” กับคำว่า “tópos” หมายถึง สถานที่ ความหมายโดยพยางค์ของ Dystopia จึงหมายถึง “สถานที่เลวร้าย” ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงอีกหนึ่งคำที่มีความสัมพันธ์ในเชิงตรงกันข้ามกันนั่นคือ Utopia หมายถึง สังคมอุดมคติ ได้เลย หรือในอีกแง่หนึ่ง อาจพูดให้เข้าใจง่าย

ว่า Utopia หมายถึง “สถานที่ที่ดี” หรือ สถานที่อันดีงามที่ไม่มีอยู่จริง (Numpha, 2021)

Sutherland (2013) สรุปลักษณะสังคมแบบ ดิสโทเปีย (Dystopia) ในวรรณกรรมว่า 1. มักเกิดจากความกังวลต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่มีแนวโน้มว่าจะเกิดปัญหาใหญ่จากภัยคุกคามในอนาคต 2. เป็นการจำลองโลกอนาคตเพื่อทำนายความเป็นไปได้ที่เกิดจากภัยคุกคามในปัจจุบัน เช่น เผด็จการ เป็นต้น 3. ประชาชนส่วนใหญ่มักคุ้นเคย และรู้สึกปกติกับวิถีชีวิตที่ตนดำเนินอยู่ และ 4. ตัวละครเอกมีความคิดขบถ หรืออาจเปลี่ยนใจมาขบถภายหลัง และจบด้วยตัวละครอยู่บนโลกดิสโทเปียนั้นไม่ได้ (อาจถูกทำลายตัวตน ถูกกำจัด หรือหลบหนีไปที่อื่น)

ที่ผ่านมา มีผู้ศึกษาแนวคิดดิสโทเปียในวรรณกรรมอยู่บ้าง เช่น สุทธิชัย บุญยะกาญจน์ (Punyakanchana, 1990) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์นิยายวิทยาศาสตร์อเมริกันแนวดิสโทเปียในช่วงค.ศ. 1950 ถึง ค.ศ. 1972 ภัทรกร รักเรียน (Rukrian, 2016) ศึกษาเรื่อง ฮิโตะ-ดิสโทเปีย และฮิโตะ-ยูโทเปียในบันเทิงคดีแนววิทยาศาสตร์ของ คิม สแตนลีย์ โรบินสัน ภาณุมาศ อิศริยศไกร (Itsariyodkrai, 2013) ศึกษาเรื่อง เกมคือโลก โลกคือเกม: การช่วงชิงอำนาจในวรรณกรรมเยาวชนร่วมสมัยแนวดิสโทเปีย ปราง ศรีอรุณ (Sriarun, 2017) ศึกษาเรื่อง มหานครดิสโทเปียในอาชญาวิทยานิพนธ์เรื่อง “ราตรี สีเลือด” วาทีณี ศิริชัย และธัญญา สังขพันธานนท์ (Sirichai and Sangkhanpanthanon, 2023) ศึกษาเรื่อง มโนทัศน์ยูโทเปียและดิสโทเปีย: ทวิลักษณ์ของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในวรรณคดีไทย และศิวก รกรุ่น, พัสสินจ์ จินนูน, และสมิทธิชาติ พุมมา (Raekroon, Jeennoon, and Pumma, 2024) ศึกษาเรื่อง ดิสโทเปียแห่งรัฐเผด็จการ: กรณีศึกษานวนิยายไทย ร่วมสมัยทศวรรษที่ 2560 ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง แสดงให้เห็นถึงการศึกษาลักษณะของสังคมในวรรณกรรมที่ผิดเพี้ยนบิดเบือนอันเนื่องมาจากการปกครองหรือการจัดการของผู้ปกครองที่ใช้อำนาจในการเบียดบังรังแกผู้เห็นต่างจากกลุ่มของตนเอง สอดคล้องกับลักษณะของสังคมที่ปรากฏอยู่ในรวมเรื่องสั้น สถานการณ์ยังเป็นปกติ เล่มนี้ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาลักษณะทางพฤติกรรม

ของตัวละครชายขอบผ่านแนวคิดดิสโทเปีย (Dystopia) เพื่อแสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครที่ดิ้นรนต่อสู้กับสังคมที่ควบคุมบงการทุกอย่าง “อาการ” ของตัวละครแต่ละตัวที่ “ถูกทำให้เจียบ” ทั้งยังเป็นตัวอย่างที่ดีของการแสดงให้เห็นถึงความบิดเบี้ยวของสังคมที่เชิดชูบูชา “ความสงบ” ว่าเป็นความดีงาม ความมั่นคงยั่งยืน และพร้อมจะเผาทำลาย “ความโสมม” ที่จะเข้ามาบ่อนทำลายความสงบสุขดีงามของชาวเมือง โดยไม่ต้องสนใจว่าสิ่งเหล่านั้นจะเป็นขยะ แมลง หรือกระทั่งมนุษย์

การหลงลืม: อำนาจแห่งการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของผู้คนในเมืองธรรมดา

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นเรื่องของการกำหนดตัวตนของมนุษย์ เป็นการให้นิยามเพื่อยืนยันว่าเราคือใคร ทั้งยังส่งสะท้อนไปถึงระดับสังคมเพื่อตอบว่าเราคือส่วนใดของสังคม ดังที่ พัฒนา กิตติอาษา (Kitiarsa, 2003) กล่าวว่า อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการตั้งคำถามและการนิยามว่า “ตัวเราคือใคร” เพื่อการค้นหา ยืนยัน ทำทายหรือตรวจสอบความเป็นตัวตน และอัตลักษณ์ก็มีลักษณะที่เลื่อนไหล เปลี่ยนแปลงและทับซ้อนในตัว ด้านหนึ่งของอัตลักษณ์จึงให้ความรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน และความเป็นคนอื่น

ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร (Charoensin-o-larn, 2002) อธิบายว่า ‘ความเป็นอื่น’ มีพื้นฐานมาจากการวิพากษ์การแบ่งแยกสิ่งต่าง ๆ เป็นคู่ตรงข้าม โดยเฉพาะการแบ่งแยกระหว่างเอกลักษณ์กับความแตกต่าง (Identity/Difference) หรือการแบ่งแยกตัวเรากับ ‘คนอื่น’ (Self/Other) การสร้างความเป็นอื่นจึงหมายถึง กระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อลดทอนคุณค่าของ ‘คนอื่น’ ให้แตกต่างหรือต่ำกว่าตัวเรา ความเป็นอื่นเป็นเทคนิคทางอำนาจที่ใช้เพื่อสถาปนาหรือเปิดพื้นที่ให้อำนาจเข้ามาจัดการกับสิ่งที่ถูกนิยามว่าเป็น ‘คนอื่น’ ไม่ว่าการใช้อำนาจนั้นจะเป็นในด้านลบหรือด้านบวกก็ตาม

“สถานการณ์ยังเป็นปกติ” มีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของประชาชนผ่านการยึดเหนี่ยวนิยามให้คน “กลุ่มอื่น” ที่อาจเข้ามาสร้างความวุ่นวายใน ‘เมืองธรรมดา’ ประกอบด้วยการนิยามความเป็นคนพลัดถิ่นว่าเป็น

พวกสกปรก ล้าหลัง และการนิยามโสเภณีให้เป็นคนบาป ดังนี้

คนพลัดถิ่น : การลบเลือนตัวตนของมนุษย์

กลุ่มคนพลัดถิ่นในเมืองธรรมดาเป็นหนึ่งในกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบจากการพยายามประกอบสร้างอัตลักษณ์ใหม่จากผู้มีอำนาจของเมืองที่ต้องการให้ตัวละครคนพลัดถิ่นเหล่านั้นลืมเลือนตัวตน ความทรงจำ และกลายเป็นใครสักคนตามการนิยามของรัฐ ดังในเรื่องสั้น “จนกว่าเราจะพบอดีต” หนึ่งในเรื่องสั้นที่มีการยั่วล้อกับวรรณกรรมอมตะของไทย โดยให้ตัวละครโกเมศ จากนวนิยายเรื่อง “จนกว่าเราจะพบกันอีก” ของศรีบูรพา ได้เขียนจดหมายถึงตัวเองในอนาคต ในวันที่สังคมพังทลายลงจากสงครามกวาดล้าง และตัวละครก็ไม่อาจจดจำอะไรเกี่ยวกับบ้านเกิดได้อีกต่อไป มีการใช้ความทรงจำในการแสดงให้เห็นการจดจำและลืมเลือนบ้านเกิดและผู้คนที่ตัวละครอยู่ตลอดทั้งเรื่อง ทั้งกลิ่นเครื่องเทศ กลิ่นเนื้อย่าง กลิ่นเหินน้ำมันหมู และกลิ่นอื่น ๆ มากมายที่ติดตัวเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ

กลิ่นเนื้อและเครื่องเทศที่อบอวลอยู่ในลมหายใจของฉันทำให้ฉันต้องกลับบ้าน...แม่ฉันกลิ่นตัวแรงกว่านี้มากนั้ เพราะแม่แทบไม่ได้ออกเดินทางไปที่อื่นไกลกว่าหมู่บ้านเลย เมื่อแม่อยู่บ้าน แม่ก็จะอยู่แต่ในครัว ทำกับข้าวให้ทุกคนกินตลอดเวลา

(Teetas, 2019)

กลิ่น เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง que แสดงให้เห็นความแตกต่าง ‘ฉัน’ บรรยายกลิ่นตัวโกเมศที่อาศัยอยู่ในเมืองอื่นว่ากลิ่นเหมือนผิวมะนาวและเหล้าหวาน ซึ่งดูจะมีความอ่อนนุ่มล้าลึก ขณะที่ตนเองมีกลิ่นเนื้อและเครื่องเทศติดตัวมา แต่ก็มีกลิ่นที่เข้มข้นน้อยกว่ากลิ่นจากเนื้อตัวแม่ จึงแสดงให้เห็นอัตลักษณ์ที่ไม่เข้มข้นเท่ากับของแม่ที่อาศัยอยู่ในเมืองธรรมดา

นอกจากนี้ พฤติกรรมของตัวละครอื่น ๆ ยังเป็นพฤติกรรมที่ดูน่าประหลาดเมื่อคนในครอบครัวปฏิบัติต่อกัน

สำเนียงอันห่มดำที่พ่อมักจะพูดเมื่ออยากให้
บรรยากาศเป็นทางการ แต่เมื่อพ่อยิ่งทำให้เป็น
ทางการเท่าไรก็มักจะพูดติดอ่างเท่านั้น จนประโยค
ที่แต่งไว้อย่างดีนั้นกลายเป็นน่าขัน แต่พ่อจะพูด
อย่างเป็นทางการไปเพื่ออะไรกัน...พ่อกล่าวยินดี
กล่าวต้อนรับ แสดงความซาบซึ้งอย่างล้นเกิน
จนผิดปกติ

(Teetas, 2019)

การพบกันอีกครั้งระหว่างพ่อกับลูกท่ามกลาง
ญาติมิตรที่รายล้อมในบ้าน ยิ่งพลักสถานะของฉันให้กลายเป็น
คนชายขอบของบ้านเกิด แม้ท่าทีประดักประเดิดของ
พ่อจะดูน่าขบขัน แต่การที่พ่อต้องพยายามเป็นทางการกับ
ลูกต่อหน้าญาติ ๆ ยิ่งตอกย้ำความสัมพันธ์ที่ไม่เหมือนเดิม
อีกต่อไป เช่นเดียวกับการที่ตัวละครเอกพยายามทำตัว
เป็นผู้มีอารยะกว่า คำนึงกับความเป็นทางการมากกว่า
“ดูเหมือนว่าเขาไม่คุ้นเคยกับบรรยากาศอันเป็นทางการ...
ฉันเห็นอาการเขาดังนั้นแล้วก็อยากลุกขึ้นไปปลอบเขา
จับมือเขา” (Teetas, 2019) และรู้จักมารยาทมากกว่า
“ดูเขาจะดีใจรึน้อย่างมาก หากเขาเป็นน้องฉัน ฉันคงลาก
เขามาดีลักสองสามที...ต้องสั่งสอนถึงการเคารพบนอบ
ผู้ใหญ่กว่าซึ่งฉันได้ถูกอบรมมาเสียจนชินที่เมืองธรรมดา”
(Teetas, 2019) ทั้งหมดล้วนแสดงให้เห็นว่าฉัน “ตัดสินใจ”
ให้ผู้คนในบ้านเกิดอยู่ในสถานะที่ต่ำต้อยกว่าตน

การกลับมาของฉันจึงกลายเป็นความแปลกต่าง
สำหรับทุกคนรวมถึงตัวเอง เพราะไม่มี ‘กลิ่นตัว’ เหมือน
ผู้คนในต่างถิ่นที่จากมา เจกเซนที่มีกลิ่นตัวแปลกต่างจาก
ผู้คนในบ้านเกิด ที่กลายเป็นวิญญาณที่ไร้อัตตาไปแล้ว
จากการกวาดล้างของรัฐ การพยายามรื้อฟื้นความทรง
จำจึงพบเพียงความแตกต่างทั้งกลิ่นและสถานะ (คน-ผี)
ฉันจึงกลายเป็นคนพลัดถิ่นแปลกหน้าทั้งถิ่นที่จากมาและ
ไม่กลิ่นกลายเป็นเนื้อเดียวกับถิ่นที่เคยอยู่ต่อไป ดังที่
ฉันรู้สึก “มองลึกลงไปในดวงตาของเขาแล้ว กลับทำให้
เห็นว่าเขายืนอยู่ตรงข้ามฉันอย่างเ็นชา” (Teetas, 2019)

กลิ่นจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของอัตลักษณ์
ของรากเหง้าของตัวละคร ที่ดูจะสามัญ ไร้การปรุงแต่ง
เป็นกลิ่นของชีวิตประจำวัน แตกต่างกับโกเมศที่ปรุง
แต่งกลิ่นมาเรียบร้อยแล้ว ‘ฉัน’ ที่บรรยายสิ่งต่าง ๆ นั้น

จึงเป็นเหมือนตัวตนที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปโดยละทิ้ง
ตัวตนเดิมเสีย การหลงลืมความทรงจำของตัวละครฉัน
จึงเป็นการยั่วล้ออุดมคติสูงส่งของโกเมศจากวรรณกรรม
ของศรีบูรพาที่เต็มไปด้วยอุดมคติและการเสนอทาง
แก้ปัญหาสังคมในลักษณะวรรณกรรมเพื่อชีวิต แต่ในเรื่อง
สั้นนี้กลับแสดงให้เห็นการสูญเสียตัวตนในฐานะมนุษย์
โกเมศก็ไม่สามารถจดจำญาติพี่น้องของตัวเองที่ตายไป
ท่ามกลางการกวาดล้างได้ จำไม่ได้ด้วยซ้ำว่าตนเอง
หนีไปจากหมู่บ้านมิใช่ไปเรียนหนังสือ เป็นการพยายามลืม
เลือนตัวตนเก่าก่อนเพื่อการไปสู่อารยะที่สูงกว่า เสแสร้ง
ว่าเป็นปัญญาชนโก้หรู จนกระทั่งทวนกลับมาสำนึกว่า
ตัวตนแท้จริงได้สูญหายไปแล้ว

อาการลืมเลือนของฉันจึงเป็นการแสดงอัตลักษณ์
ของตัวละครพลัดถิ่นที่ลืมเลือนทุกอย่างจนหมดสิ้นแล้ว
กระทั่งครอบครัวหรือตัวตนของตนเอง เสมือนว่าบ้าน
ที่ต้องการจะกลับไปนั้นไม่มีอยู่จริงอีกต่อไป เป็นเพียง
บ้านในความทรงจำจอมปลอมที่ไร้ซึ่งตัวตนทางกายภาพ

**โสเภณี: การแบ่งความเป็นมนุษย์ด้วยระบบ
ศีลธรรม** ในเรื่องสั้น “คนของทะเล” แสดงภาพของโสเภณี
ในเมืองนิงเจียว ที่กำลังหาเงินค่าเลี้ยงดูลูกที่อยู่กับยาย
นอกกำแพงเมืองธรรมดา ซึ่งมีเพียงซากปรักหักพังและ
กลิ่นซากของความตาย อันเป็นผลพวงจากสงคราม
กวาดล้างเผ่าพันธุ์เพียงเพราะกลุ่มคนแบบเธอ “ถูกขึ้น
ทะเบียนแล้วว่าเป็นคนอีกพวกหนึ่ง” (Teetas, 2019)
ที่แตกต่างจากคนกลุ่มที่ “สกัดเอาความเป็นคนธรรมดา
แท้ที่อยู่เหนือกว่าทุกชนชั้น” (Teetas, 2019) และสามารถ
เข้าเมืองธรรมดาได้ด้วยวิธีการเดียว คือ “การขออนุญาต
จากคณะสงฆ์” (Teetas, 2019) เพื่อยืนยันว่าจิตใจของ
เธอนั้นดีงามบริสุทธิ์พอที่จะไม่ทำลายความดีงามของ
เมืองธรรมดา เพราะเมืองนี้มี “วัฒนธรรมและความเชื่อ
ก็อยู่ที่หลักศีลธรรมสูงสุดอันละเมิดมิได้” (Teetas, 2019)

เธอบอกยายว่าเป็นอาชีพที่ถูกกฎหมายใน
เมืองนิงเจียว และทำรายได้ได้มาก และถึงแม้
เธอจะเลิกทำอาชีพนี้เพื่อได้กลับมาเมืองธรรมดา
เธอก็ไม่อาจหางานที่ได้เงินเยอะเท่ากับการเป็น
โสเภณี เธอยอมที่จะอยู่เมืองท่านั้นเพื่อส่งเงินมา
ให้ยายเลี้ยงลูก

(Teetas, 2019)

การกีดกันคนกลุ่มหนึ่งให้หลีกเลี่ยงออกจากระบบสาธารณสุขปกติที่จำเป็น รวมถึงจำกัดปัจจัยพื้นฐานปล่อยให้ประชาชนต้องดิ้นรนหาทางเอาชีวิตรอดด้วยตนเอง คือการเพิกเฉยต่อความเป็นมนุษย์ของผู้คนอย่างจงใจและร้ายกาจ ข้ำร้ายยังมีระบบศีลธรรมมาดัดลिनความบริสุทธิ์หรือโสมมของมนุษย์ด้วยมุมมองของผู้มีอำนาจ เพื่อยกตัวเองขึ้นเป็นชนชั้นที่สูงกว่า นับเป็นการทำลายความเป็นมนุษย์ของคนคนหนึ่งไปจนสูญสิ้น ไม่รวมถึงการตายหรือการหายตัวที่เกิดขึ้นจนผู้คนชินชา หากยังเจอก็ให้เข้าใจเพียงว่ายังมีชีวิตอยู่ หากหายไปก็เข้าใจเสียว่าตายไปแล้ว ยิ่งตอกย้ำถึงการบังคับให้ผู้คนต้องจำยอมลืมนั่นตัวตนของตนเอง และยอมรับในสถานะที่รัฐบังคับให้เป็น รวมทั้งสะท้อนถึงสภาวะเปราะบางไร้ความมั่นคงในเมืองธรรมดา

นอกจากนี้ เรื่องสั้นนี้ยังมีการใช้เครื่องหมายวงเล็บในบางเรื่องราวที่ดูเหมือนจะซ้ำซ้อนกับเหตุการณ์ที่เป็นมาดังที่ปรากฏในเปิดเรื่องหน้า 75 ว่า “(เมื่อใกล้ครบกำหนดยี่สิบสี่ชั่วโมงเธอก็ตระเตรียมออกเดินทางในเย็นวันนั้น...)” และปรากฏข้อความเดียวกันในหน้า 85 แต่ไม่มีวงเล็บแล้วหรือในหน้า 80 ว่า “(มีแต่ทะเลเท่านั้นที่เป็นพยานเป็นสิ่งเดียวที่รับรู้ได้...)” ก็ปรากฏอีกครั้งโดยไม่มีวงเล็บในหน้า 86 เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนเรื่องสั้นต้องการนำเสนอการเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าของเหตุการณ์ เสียดสีระบบศีลธรรมของผู้คนที่ยังคงการันตีความเป็นคนดีที่อยู่เหนือผู้อื่นต่อไป ขณะที่คนอีกกลุ่มที่มีสถานะต่ำกว่า ก็ “เป็นเพียงจิ้งหรีดที่ส่ำเสมอของทะเล” (Teetas, 2019) การอยู่หรือตายของบรรดาคนชายขอบก็เป็นเพียงคลื่นกระทบหาดไม่นานเรื่องราวและตัวตนก็จะจางหายไปพร้อมกับคลื่นระลอกใหม่ที่พัดเข้าชายฝั่ง

การพูดถึงคนชายขอบในรวมเรื่องสั้นนี้ อาจดูเหมือนจะ “เผื่อ” เกินไปสำหรับสังคมไทย ทั้งนี้เพราะการนำเอาเรื่องราวของคนชายขอบมาเป็นหนึ่งในตัวละครมักถูกผลิตซ้ำด้วยชุดความคิดใกล้เคียงกัน จึงอาจจะเกิดการตีความไปในเชิงเห็นใจและรู้สึกผิดในการกระทำและโคกนาฏกรรมของตัวละคร และเมื่อเรื่องแต่งถูกเสนอสู่ภายนอกบริบทของการอ่านแบบรื้อสร้างกลายเป็นการนำเสนอภาพการถูกกระทำของเหยื่อจากระบบอาณานิคมในแบบเหมารวมที่เคยรับรู้มาก่อนหน้า ซึ่งนั่นไม่ได้นำไปสู่

ความเข้าใจสภาพความเป็นผู้ไร้เสียงของตัวละครในเรื่องอย่างแท้จริงเลย เพราะตัวละครผู้ไร้เสียงจะถูกตีความในฐานะที่เป็นวัตถุที่มองเห็นได้ทะลุปรุโปร่ง (Transparent) ด้วยแว่นความรู้ของพวกปัญญาชนนักอ่านที่ได้รับการศึกษาแบบตะวันตกสมัยใหม่ (Leksakul, 2014)

การหลงลืมของตัวละครในเรื่องสั้นจึงแสดงให้เห็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์ของเมืองธรรมดาผ่านสายตาของคนชายขอบและผู้พลัดถิ่นที่ไม่สามารถจดจำอัตลักษณ์ของตนเองได้อีกต่อไป รวมถึงความพยายามของรัฐที่มุงยึดเหนี่ยวนิยามตัวตนแก่คนชายขอบ ทั้งฐานะของคนพลัดถิ่นที่จดจำบ้านเกิดและความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเองไม่ได้ และตัวตนของโสเภณีที่ไม่สามารถเข้าเมืองได้เพราะเป็นพวกบกพร่องในศีลธรรมที่ขัดแย้งกับประชากรเมืองที่ติงาม เหล่านี้ล้วนส่งผลสะท้อนถึง ‘มือที่มองไม่เห็น’ ที่เข้ามาจัดการควบคุมมนุษย์ไปจนถึงระบบความทรงจำ เมืองธรรมดาจึงเป็นพื้นที่แห่งความบิดเบี้ยวที่จะสวຍงามในสายตาของประชากรเมืองอยู่เสมอ

การเปล่งเสียง: อาวุธของผู้อ่อนแอเพื่อต่อต้านการยึดเหนี่ยวนิยามความเป็นอื่นจากรัฐ

“อาวุธของผู้อ่อนแอ” (Weapons of the Weak) คือ อำนาจของผู้ด้อยอำนาจในสังคม ที่เกิดขึ้นภายใต้ระบอบอำนาจเผด็จการควบคุมกลไกรัฐและสังคมอย่างสูง จนทำให้การลุกฮือขึ้นต่อต้านในรูปแบบการชุมนุมใหญ่หรือการเดินขบวนประท้วงเป็นไปได้ยาก วิธีการของคนที่อยู่ใต้ถุนสังคมเช่นนี้คือการพยายามทวงคืนอำนาจที่มีอยู่เดิมให้กลับคืนมา โดย James C. Scott อธิบายว่า อาวุธของผู้อ่อนแอเป็นรูปแบบการต่อต้านในชีวิตประจำวันเพื่อต่อสู้กับคนที่ขูดรีดแรงงาน ภาษี อาหารและดอกเบี้ยไปจากเธอและเขาที่อยู่ใต้อำนาจ ภายใต้โครงสร้างสังคมที่เหมือนเป็นปึกตินั้น การต่อต้านนั้นจะซุกซ่อนอยู่ในฉากรหน้าสถานการณ์ที่เหมือนปกติ (Peerada, 2022) นอกจากนี้ อาวุธของผู้อ่อนแอยังสอดคล้องกับลักษณะของ “เรื่องเล่าหลังม่าน” (Hidden Transcript) ที่ซุกซ่อนอยู่ภายใต้สังคมที่ดูเหมือนจะเยียบสงบนั้น และมันทั้งยืนยัน ขัดแย้ง หรือปิดไปจากเรื่องเล่าสาธารณะ การโจมตีในเชิงสัญลักษณ์จึงถือเป็นหัวใจของอาวุธของผู้อ่อนแอ เพราะประเด็น

สำคัญของอำนาจ คือ การสร้างความชอบธรรมหรือสิทธิทางอำนาจที่มาจากการยอมรับของผู้ถูกปกครอง ฉะนั้นแล้ว การปฏิเสธการยอมรับอำนาจ แม้ว่าจะทำภายใต้เรื่องเล่าหลังม่านก็สามารถสั่นคลอนอำนาจของผู้ปกครองที่เอารัดเอาเปรียบได้เช่นกัน (Peerada, 2022) วิธีการปลงเสียงของตัวละครในเรื่องสั้นจึงเป็นการแสดงออกผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการต่อต้านและการไม่โอ้อ่อนให้กับผู้มีอำนาจที่คอยกดทับชีวิตและจิตวิญญาณของพวกเขา ทั้งการต่อสู้กับวิญญาณผีบ้านผีเรือนเพื่อต่อต้านการเหยียดหยามค่านิยมความเชื่อและการกร่อนกลายเป็นหนึ่งเดียวกับฝูงแมลงปีกแข็งเพื่อเรียกร้องสิทธิ์ความเป็นมนุษย์ ดังนี้

ผีบ้านผีเรือน: การปฏิเสธการถูกนิยามด้วยความเชื่อ ในเรื่องสั้น “ครอบครัวของมายา” เล่าผ่านมุมมองตัวละคร มายา คนพลัดถิ่นที่เข้ามาทำงานเป็นคนรับใช้ในเมืองธรรมดา เธอถูกวิญญาณผีบ้านผีเรือนข่มขู่และทำร้าย มายารู้สึกหวาดกลัวมากจนมีอาการหลอนหวาดผวากับทุกสิ่ง จนกลายเป็นจุดอ่อนให้เจ้านายเอามาขู่เมื่อมายาทำงานไม่ได้ตั้งใจหรือออกไปข้างนอกโดยไม่ได้รับอนุญาต ในสายตาของเจ้านายที่มองมายังมายาจึงเป็นสายตาของชาวตะวันตกที่มองชาวตะวันออกอย่างทะลุปรุโปร่ง แล้วใช้ความเชื่อเรื่องผีบ้านผีเรือนมากดขี่ให้มายายอมตกอยู่ใต้อาณัติของตนเอง

นับแต่ครั้งนั้นที่มายาพบกับผีบรรพบุรุษของเจ้านาย และทำให้เจ้านายรู้จุดอ่อนของเธอ การที่มายาเกลียดเกลียดไปนอกบ้านโดยไม่บอกกล่าวหรือมีพฤติกรรมส่อพิรุณ ตลอดจนบางเวลาที่มายาเริ่มได้เถียงheimเกริม เจ้านายจะขู่ตะคอกว่าจะเรียกผียาทวดทุกครั้ง

(Teetas, 2019)

ในมุมมองของเจ้านายที่เป็นชาวตะวันตก ความเชื่อเรื่องผีสงของมายาเป็นความมึนงง ไร้สาระ ไร้เงา ไปจนถึงจุดอ่อนในการชักจูง บีบบังคับ อำนาจของเจ้านายจึงมากกว่าเรื่องของชีวิต แต่เป็นอำนาจความเชื่อที่ครอบงำชีวิต มายาจึงถูกบังคับให้เชื่อเชื่อฟังผ่านความเงิบที่มีต่อเจ้านาย

ผู้อ่านจะไม่สามารถทราบถึงตัวตนของมายาได้เลย นอกจากการเป็นคนใช้พลัดถิ่นจากประเทศฝั่งตะวันออก ไม่มีความปรารถนาหรืออารมณ์อื่นใด จนกระทั่งเธอได้พบกับแฟนหนุ่มชาวเรือที่มาจากที่เดียวกัน ผู้อ่านจึงรับรู้ถึงเบื้องลึกของความปรารถนาของมายาว่า เธอต้องการความรักครอบครัวจึงเป็นภาพแทนของความรักความอบอุ่นที่เธอไม่ได้สัมผัสมาเป็นเวลานาน

คนในครอบครัวเป็นสิ่งที่มายาคิดไปไม่ถึง อยู่ห่างไกลและไม่เข้าใจ ทว่าสะท้อนเข้าไปในความรู้สึกอย่างไม่อาจหยั่งวัดได้

(Teetas, 2019)

คนรักมอมมีดสั้นที่พกติดตัวเสมอให้แก่มายาไว้ใช้กันผีบ้านผีเรือน ก่อนที่คนรักจะหายตัวไปตลอดกาล แม้มายาจะออกตามหาเท่าไรก็ไม่เป็นผล มีดสั้นจึงเป็นสิ่งเดียวที่ยืนยันว่าเธอเคยมีสิ่งที่ใกล้เคียงที่สุดกับคำว่า ‘ครอบครัว’ จนกระทั่ง มายาได้เห็นรูปถ่ายครอบครัวของเจ้านาย เธอรู้สึกโหยหาครอบครัวที่ไม่มีวันเป็นจริงได้สำหรับคนพลัดถิ่น จึงปรารถนาจะส่งรูปถ่ายนี้ให้เป็นของแทนใจเพื่อสื่อถึงสิ่งสำคัญเดียวในชีวิตของคนพลัดถิ่นแบบเธอ

รูปครอบครัวที่จะส่งไปให้คนที่เธอรัก มันคือหัวใจที่ออกมาเต้นอยู่ภายในอ้อมแขน หัวใจสีเงินรูปวงรีที่เต้นอยู่นอกร่างกาย การไปส่งของจึงมีความหมายและกลายเป็นภาระอันหนักอึ้งไม่ต่างจากแม่ที่อุ้มครรภ์ เหมือนนักบวชที่อุทิศตนในการจาริกแสวงบุญเพื่อไปรวมกับอาณาจักรพระเจ้า ไม่ก็ปรมาตมน์ของพระพรหม ศักดิ์สิทธิ์สูงส่งและอบอุ่นถึงขั้นนั้น

(Teetas, 2019)

แม้มายาจะไม่มีวันรู้เลยว่าสิ่งที่ส่งไปนั้นจะไปถึงมือใคร เพราะไม่มีข้อมูลของคนรักเลย ไม่แม้กระทั่งชื่อรู้เพียงที่อยู่ทีไหนสักแห่งในเมืองทะเลตามที่เขาทิ้งกระดาดไว้ให้ รูปครอบครัวอันนั้นจึงเป็นทั้งประจักษ์พยานแห่งความรักและเป็นการแสดงถึงตัวตนของมายาเพราะเธอเชื่อว่าใครสักคนจะจดจำเธอ และมีใครให้เธอจดจำตลอดไป

มีดสั้นที่แฟนหนุ่มมอบให้จึงเป็นสัญลักษณ์ของการต่อสู้เพื่อตัวตนของมนุษย์ เป็นการท้าทายกับอำนาจที่พยายามทำให้เธอสยบยอม

มายากำมีดสั้นที่เธอให้ไว้ด้วยมือขวา ส่วนมือซ้ายก็ปิดวาล์วบนอวัยวะเพศของเธอเอง มายามองไปรอบห้อง เมื่อได้กลิ่นดอกไม้เก่าแก่ มายาก็นึกหวนรำลึกอย่างท้าทายว่า “กูไม่กลัว กูไม่กลัวมึงหรอก” นั่นเป็นประโยคที่มายาท่องบ่นแทนบทสวดมนต์ตลอดทั้งคืน

(Teetas, 2019)

การเปล่งเสียงท้าทายของมายาขณะกำมีดสั้นจึงเป็นการแสดงอาการต่อต้านออกมาว่าตนเองก็สามารถลุกขึ้นมาตอบโต้ยาทวดที่เป็นสัญลักษณ์ของการกดทับทางความเชื่อแล้ว ในตอนท้าย เมื่อมายาถูกเจ้านายชู่ เธอจึงตอบว่า “มายาไม่กลัวยาทวดหรอกค่ะพ่อ” (Teetas, 2019) เพราะอำนาจเหล่านั้นไม่สามารถปฏิเสธความปรารถนาของเธอได้อีกต่อไป

การต่อสู้ของมายาสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องเสียงที่หายไปของ เอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward, As cited in Luekajornchai, 2022) ในเรื่อง “Orientalism” หรือ “บูรพาคติศึกษา” ที่เสนอว่า ความเป็นตะวันออกที่ถูกชาวตะวันตกศึกษานั้นเป็นทั้งศาสตร์และวิธีคิดทางปรัชญาที่แสดงให้เห็นอาการด้อยความสามารถของตะวันออกที่จะสะท้อนภาพ (Represent) ของตัวเอง เพราะไม่มีความสามารถหรือไม่มีเครื่องมือเครื่องมือ ที่จะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเอง แต่ต้องอาศัยหรือต้องให้นักวิชาการชาวตะวันตกเป็นคนทำหน้าที่เป็นล่าม เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ การตอบโต้ของมายาจึงเป็นการเรียกคืนเสียงที่ถูกแย่งชิงไปเพื่ออำนาจในการนิยามตัวตนของตนเองได้อย่างอิสระ ไม่ตกเป็นภาพแทนของใครอีกต่อไป

แมลงปีกแข็ง: การต่อสู้กับการถูกนิยามตัวตนด้วยความเป็นมนุษย์ ในเรื่องสั้น “วันพักร้อนของพนักงานคนหนึ่ง” พนักงานชื่อ ที.เอ.ไอ. ห้าสองเจ็ด ได้รับตัวพักร้อนนอกเมือง ไปยัง “ดินแดนอันไกลซึ่งเขาเข้าใจว่าเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยความโสมมสารพัด” (Teetas, 2019) อันเป็นถิ่นที่มาจากพวกผู้อพยพ การออกเดินทาง

จึงเต็มไปด้วยอคติทางชาติพันธุ์ ผู้ที่เจริญแล้วอย่างเขาต้องออกเดินทางไปเมืองดิบเถื่อนและเต็มไปด้วยความล้าหลังไร้อารยะ ซึ่งอาจมอบประสบการณ์น่าตื่นเต้นเร้าใจให้พนักงานที่มีชีวิตซ้ำซากจำเจได้

เรื่องสั้นยั่วล้อแนวคิดแนวคิดบูรพาคตินิยม (Orientalism) ซึ่งว่าด้วยวาทกรรมที่ตะวันตกมีต่อตะวันออกทั้งในด้านการเมือง วัฒนธรรม ศิลธรรม ไปจนถึงสติปัญญาที่เหนือกว่าชาวตะวันออก ซึ่งสอดคล้องกับตัวเรื่องที่ว่าด้วยวิถีชีวิตที่เหนือกว่าของชาวเมืองธรรมดาที่มองว่าพวกอพยพและฝูงแมลงปีกแข็งที่ติดตามพวกเขามา “มีจุดประสงค์เพื่อจะบ่อนทำลายบ้านเมืองอันเจริญสงบและสภาพจิตใจอันดีงามของชาวเมืองธรรมดาอย่างเขา” (Teetas, 2019)

นอกจากนี้ ยังมีการใช้ตัวละคร ซาอิด ซึ่งเป็นการล้อเลียน เอ็ดเวิร์ด ซาอิด (Edward Said) ผู้เสนอแนวคิดบูรพาคตินิยม (Orientalism) อีกทั้งยังพลิกกลับสถานะของความเป็นอื่น (Otherness) โดยการให้ซาอิดซึ่งเป็นตัวแทนของพวกคนพื้นเมืองจำพวกเดียวกับผู้อพยพในสายตาของ ที.เอ.ไอ. ห้าสองเจ็ด ตัวละครหลักของเรื่อง ซาอิดปฏิบัติกับเขาอย่างหยาบคาย เรียกเขาว่าผู้อพยพ ห้าสองเจ็ดจึงมองซาอิดว่าเป็น “คนพื้นเมืองสุดแสนจะเจ้าเล่ห์ หยาบกระด้าง และไม่รู้จักกาลเทศะ มีนิสัยป่าเถื่อนไร้อารยธรรม” (Teetas, 2019) มุมมองที่ห้าสองเจ็ดมีต่อซาอิดนั้นเต็มไปด้วยการมองลงมายังผู้ที่ด้อยกว่าเป็นกระบวนการกดขี่ทางความคิด เพราะความจริงแล้วซาอิดจะต้อง ‘มีมารยาท’ และ ‘มีกาลเทศะ’ ต่อผู้เหนือกว่าเช่นเขา

ซาอิด เป็นผู้เปล่งเสียงเพื่อแสดงอาการต่อต้านการถูกนิยามผ่านการพยายามปฏิเสธการ “พูดแทน” ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ “ผู้ไร้เสียง” ถูกปฏิบัติราวกับว่าเป็นวัตถุที่ไร้ความสามารถในการแสดงความเห็นหรือความต้องการของตนเอง โดยเฉพาะความต้องการในเชิงวัฒนธรรมหรือความเชื่อทางศาสนาที่ถูกตัดสินจากผู้มีอำนาจทางความรู้ว่าเป็นความป่าเถื่อนหรือเป็นความโหดร้ายของโลกอันไร้อารยะ (Leksakul, 2014) ผู้อพยพที่มีสถานะไม่ต่างจากแมลงปีกแข็งที่นำรังเกียจในสายตาของชาวเมืองธรรมดา จึงถูกทำให้กลายเป็นสิ่งที่ทั้งแปลกประหลาด (Strangeness) และมีความแตกต่าง (Difference) ไม่มีสิทธิ์ในการเปล่งเสียงเพื่อตัวเองได้เลย

สักครั้ง ซาฮิดได้แสดงให้เห็นว่า ทุกคนต่างเป็นผู้อพยพ
เมื่อต้องพลัดจากถิ่นที่มาของตน

ในเวลานี้ การร่วมเพศอันดิบเถื่อนและรุนแรง
ได้สลายอดีตไปพร้อมกับเชื้อมรณะประวัติศาสตร์
รากเหง้าของเขาเข้าไปใหม่ผ่านเรือนร่างของซาฮิด
(Teetas, 2019)

ก่อนหน้านี้ ซาฮิดย่ำเตือนห้าสี่เจ็ดหลายครั้ง
ว่าทั้งสองต่างเป็นมนุษย์เหมือนกัน “คุณไม่สังเกตเองว่า
คุณก็ฟังภาษาพวกเรานอก” (Teetas, 2019) ซึ่งการเข้าใจ
ภาษาเดียวกันนี้ สื่อถึงการเป็นชนกลุ่มเดียวกัน หรืออีก
นัยหนึ่งคือการสื่อถึงความเป็นมนุษย์เหมือนกัน แต่เขากลับ
โกรธเกรี้ยวจนแทบอยากฆ่าซาฮิดทิ้งเสีย เพราะไม่อาจ
ยอมรับความจริงนี้ได้ จนกระทั่งภายหลังทั้งคู่ร่วมเพศกัน
ซึ่งเป็นสัญญาณของการเข้าไปสัมผัสข้างในอย่างลึกซึ้ง
การรวมเป็นหนึ่งเดียว และเป็นการเปลื้องเปลือยสัญชาตญาณดิบ
ของมนุษย์ออกมา ระหว่างมีเพศสัมพันธ์ เขาจึงตระหนัก
ได้ว่าทั้งหมดเป็นเพียงการคืนความเป็นมนุษย์ให้แก่มนุษย์
ทุกคน ทุกคนล้วนเป็นมนุษย์และควรได้รับทุกอย่างเยี่ยง
มนุษย์คนหนึ่ง มิใช่แมลงปิกแข็งน่ารังเกียจ

การเปล่งเสียงของตัวละครแสดงถึงการต่อสู้
ขัดขืนของคนชายขอบของเมืองเพื่อสลายการสร้างภาพ
ความเป็นอื่น (The other) และการครอบงำเบียดขับ
การแสดงออกทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเชื่อ เป็น
การต่อสู้ผ่านการเอาวิถีชีวิตและความเชื่อในชีวิตประจำ
ออกมาแผ่กางหรือเปิดเผยความเป็นตัวตนที่แท้จริงที่
ไม่ถูกกดทับโดยอำนาจการนิยามของรัฐ ก้าวข้ามอคติ
ทางชนชั้นและชาติพันธุ์ แล้วช่วงชิงความหมายของ
ความเป็นมนุษย์กลับคือกลุ่มมนุษย์อย่างแท้จริง

ความเจ็บ: วิธีการจัดระเบียบสังคมของผู้มี อำนาจเพื่อความสงบเรียบร้อยของสังคม

วาทกรรมความมั่นคง เป็นหนึ่งในวิธีการของผู้มี
อำนาจในการสร้างความชอบธรรมให้แก่การจัดระเบียบ
สังคมให้เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

กระบวนการประกอบสร้างความมั่นคงเริ่มจาก
วัจนกรรม ผู้พูดมักอาศัยเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์และ

กรอบทางวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดทางสังคม
ของผู้ฟังอยู่ก่อนแล้ว เรื่องเล่าเกี่ยวกับความมั่นคงจึงทรง
พลังทางวัฒนธรรม และผูกโยงอยู่กับวาทกรรมชุดอื่น ๆ
เสมอ นอกจากนี้ความน่าเชื่อถือของเรื่องเล่าความมั่นคงนี้
ยังมาจากสถานะทางอำนาจของผู้พูด ซึ่งโยงใยกับสถาบัน
ที่ผูกขาดความรู้ว่าด้วยความมั่นคง ส่งผลให้ประเด็น
ความมั่นคงนั้น ๆ ฟังแล้วน่าเชื่อถือ ดูเป็นเรื่องจริงโดย
ไม่ต้องโต้เถียง กระบวนการนี้สิ้นสุดเมื่อผู้ฟังพยักหน้า
ยอมรับพร้อม ๆ กัน ว่าเรากำลังเผชิญภัยคุกคาม
ความมั่นคงดังที่ผู้พูดได้พูดไว้จริง ๆ และดังนั้นต้องจัดการ
กับมัน ขณะที่อำนาจของวาทกรรมความมั่นคงทำให้
ความมั่นคงหรือภัยคุกคามของคนกลุ่มหนึ่งปรากฏเด่นชัด
ขณะที่บดบังความมั่นคง หรือภัยคุกคามของคนกลุ่มอื่น
โดยเฉพาะผู้ด้อยอำนาจในสังคม (Sombatpoonsiri, 2019)
ความเจ็บเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมความมั่นคง
นัยหนึ่งของคำอาจสื่อถึงความสงบเรียบร้อยหรืออาจ
หมายถึงความเปลี่ยนแปลงว้างแปลที่สื่อถึงความผิดปกติ
ได้เช่นเดียวกัน เช่นนั้น ความเจ็บจึงเกาะกุมบริบทใน
การแสดงออกถึงความเจ็บลักษณะต่าง ๆ ซึ่งในบทความ
นี้จะกล่าวถึงความเจ็บของสังคมที่ผู้คนถูกทำให้ “เจ็บ”
ผ่านการสร้างเมืองที่เต็มไปด้วยภาพแทนของความสงบสุข
และดีงาม ทั้งในด้านความสงบเรียบร้อย และความดีงาม
ด้านศีลธรรมที่ถูกกำหนดขึ้นเป็นข้อปฏิบัติพื้นฐานของ
ประชาชนในเมืองธรรมดา

“สถานการณ์ยังเป็นปกติ” นำเสนอวิธีการจัดการ
สังคมผ่านการทำให้เจ็บ โดยการให้รัฐเข้าควบคุมมนุษย์
ทุกองคาพยพ ผู้มีอำนาจแทรกซึมเข้าไปจัดระเบียบตั้งแต่
เรื่องปากท้อง ความคิด การแสดงออก ไปจนถึงมาตรการ
ขั้นเด็ดขาด คือ การทำให้ใครสักคนสูญหายไปจากเมือง
ตลอดกาล ดังนั้น ความเจ็บจึงเป็นสิ่งเดียวที่ประชาชน
ในเมืองธรรมดาได้รับอนุญาตให้แสดงอาการออกมาได้
ประชากรจำเป็นต้อง “เจ็บ” เพื่อเอาชีวิตรอดในทุกวัน
โดยภายใต้ความเจ็บของเมืองธรรมดามีการจัดการด้วย
วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

ความหิว : การฝึกให้เชื่อด้วยอาหาร ใน
เรื่องสั้น “เรื่องชวนหัวเวลาหิว” กล่าวถึงกลุ่มนักโทษ
ที่ถูกขังรวมกันใน ‘ค่ายเมืองธรรมดา’ โดยปล่อยให้
พวกเขาหิวจนเกิดภาพหลอนในหัว พวกนักโทษเรียก

อาการนี้ว่า “อาการเคี้ยวลิ้น” คืออาการหลอนที่เกิดจากความหิวโหยจนไม่อาจต้านทานไหว นักโทษจึงทำได้เพียงจินตนาการถึงอาหารและเคี้ยวลิ้นตัวเองประทังความหิว “อาการเคี้ยวลิ้นนี่เองที่ทำให้มองเห็นว่าพวกเราส่วนใหญ่มีอาหารกินไม่ขาดปาก เจ้าหน้าที่เลยไม่เคยให้อาหารเราตรงเวลา” (Teetas, 2019)

การทำโทษเนื่องจากทำผิดกฎที่ร้ายแรงอะไรก็ไม่เท่ากับที่มันปล่อยให้หิวขนาดกินซี่เยี่ยวของตัวเองได้ จะมีอะไรที่รุนแรงกว่าการปล่อยให้หิวตายไปเองอีกหรือ?

(Teetas, 2019)

อาการเคี้ยวลิ้นทำให้นักโทษมีสภาพไม่ต่างจากวัวควายที่เคี้ยวเอื้องอยู่ตลอดเวลา เพียงแต่พวกเขากำลังเคี้ยวสิ่งที่ไม่มีอยู่จริง ลักษณะของอาการพิเศษของนักโทษในค่ายเมืองธรรมดาแสดงให้เห็นอำนาจของการทำให้เสียเปรียบที่ลึกลึกกว่าการบังคับ แต่เป็นการทำให้รู้สึกเหมือนอย่างที่เขาว่ากันว่า “ให้อาหาร” ต้องการให้เป็นและร้ายกาจยิ่งกว่าเมื่อเจ้าหน้าที่เปิดรายการอาหารให้นักโทษที่กำลังหิวโหยมากพอจะกินซี่เยี่ยวตัวเองได้ดู แสดงถึงอำนาจที่เข้าย่ำยีบีฑาความเป็นมนุษย์ลงลึกไปถึงขั้นระดับจิตใจ ทั้งหมดเพื่อให้ให้นักโทษเกิดภาพหลอนว่าตนเองกำลังหิว กำลังกิน และในที่สุดก็กำลังอึดโอบโดยที่เจ้าหน้าที่ไม่ต้องทำอะไรเลยนอกจากตะโกนใส่หน้านักโทษว่า “มึงหลอนมึงไม่ได้หิว” (Teetas, 2019) และ “นั่งเอาดินขึ้นพาดบนโต๊ะกระดิกไปมาข้าพเจ้าจมนมอมไม่เห็นหน้า” (Teetas, 2019) ดังนั้น คำถามที่ว่าอะไรจะร้ายกาจกว่าการปล่อยให้หิวตาย คำตอบคือ การปล่อยให้คิดว่ากำลังอึด

ประเด็นสำคัญของเรื่องสั้นมุ่งเสียดสีสังคมที่พยายามสถาปนาภาพแทนของสังคมที่รุ่งเรืองดั่งงามให้ประชาชนเชื่อว่าเรื่องราวนั้นเป็นความจริง โดยผ่านการใช้อำนาจของผู้เล่า (เจ้าหน้าที่ผู้ถือรีโมท สามารถบังคับนักโทษให้ดูสิ่งที่ต้องการ) ในการกล่อมเกลานักโทษเชื่อฟังหรือคล้อยตามจนคิดไปว่าตัวเองกำลังแค่เกิดอาการหลอน คิดหาอุบายดิ้นรนเพื่อ ทั้งที่ความจริงพวกเขาไม่ได้หิวเลยแม้แต่หยดเดียว อาหารที่ผู้คนโหยหามากที่สุด จึงกลายเป็นกรงขायเหนียวรั้งผู้คนไม่ให้หลบหนีจากเมืองแห่งภาพ

แทนนี้ได้ คำพูดของตัวละครที่บอกว่า “ถ้ากูอึด กูจะไม่กลับไปอีกแน่” (Teetas, 2019) จึงไม่มีวันเป็นจริง หรืออาจพูดได้ว่า สำหรับนักโทษในเมืองธรรมดาทุกคน ความอึดเป็นเพียงภาพฝัน และอาการหิวก็เป็นแค่เรื่องชวนหัวเท่านั้น

นอกจากนี้ ตลอดทั้งเรื่องผู้อ่านจะเจอข้อความที่ย้ำเตือนถึงอำนาจของผู้เล่าผ่านข้อความที่บอกว่า “มึงยังไม่ได้รับอนุญาต” (Teetas, 2019) เพื่อให้ผู้อ่านรู้สึกเหมือนกับนักโทษว่าสิ่งที่ตัวละครกำลังทำคือการฝ่าฝืนกฎ คือความขัดต่ออำนาจที่บังคับให้เชื่อ แต่แล้วเมื่อถึงหน้าสุดท้ายของเรื่องสั้น ผู้เขียนกลับเยาะเย้ยจิตวิญญาณนักสู้ของตัวละครโดยการแสดงให้เห็นว่าตลอดทั้งเรื่องเป็นเพียงภาพหลอนจาก “อาการเคี้ยวลิ้น” ของตัวละครที่ทั้งตัวละครและผู้อ่าน “ได้รับอนุญาต” ให้ต้องคิดไปเช่นนั้น

ความหวาดระแวง: การปลุกฝังความกลัวในจิตใจ ในเรื่องสั้น “เรื่องเล่าไม่ได้” เล่าถึงการสนทนาของหนุ่มสาวคู่หนึ่งเกี่ยวกับบางสิ่งที่ย้อนมาว่าจะเป็นเรื่องอันตรายต่อทั้งสองคน ฝ่ายหญิงจึงแสดงความกังวลต่อเรื่องที่กำลังพูด

เรื่องสั้นเรื่องนี้มีการใช้กลวิธีการดัดสลับระหว่างบทสนทนากับการบรรยายผ่านสายตาของตัวละคร จิตราตัวละครหญิงสาวในเรื่อง ซึ่งแม้จะดูเหมือนเป็นการสลับฉากที่แปลกประหลาด แต่หากสังเกตจะพบว่าการเล่นสลับจะเกิดขึ้นเมื่อตัวละครกำลังพูดถึงเรื่องสำคัญหรือกำลังจะเอยให้ผู้อ่านรับรู้ถึงบางสิ่งเสมอ

“ฉันรู้ะไรอย่างหนึ่งแล้ว”

“แต่เธอไม่รู้”

“ลองให้ฉันเล่าก่อน”

“ว่ามา”

ทุกอย่างเข้าที่เข้าทางและปรับตัวเองให้เข้ากับ
กับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น...

...แต่ไม่เกิดปฏิกิริยาอะไรเช่นเดียวกันกับการ
ประลองของสีในพื้นที่มืด

“มีบางเรื่องที่ยังไม่เข้าใจนัก”

“ฉันเล่าเท่าที่เล่าได้”

(Teetas, 2019)

ตลอดทั้งเรื่องจะสลับฉากไปมาเช่นนี้ โดยที่ผู้อ่านจะไม่สามารถรู้ได้เลยว่าตัวละครกำลังหวาดกลัวสิ่งใด แต่ด้วยบรรยากาศของเรื่องท่ามกลางการพักผ่อนที่ควรจะผ่อนคลาย และพูดเรื่องทั่วไป ผู้เขียนกลับเว้นช่องว่างระหว่างเรื่องราวไว้ให้ผู้อ่านเสริมแต่งเอาตามใจชอบ สิ่งนี้ยิ่งสร้างความไม่น่าไว้วางใจมากขึ้นหลายเท่า เพราะผู้อ่านไม่สามารถรับรู้สารที่ดูเหมือนจะอันตรายกับชีวิตของพวกเขาได้เลย

“แต่ฉันยังคิดว่าเธอเล่าได้อีก”

“ได้แค่นี้”

“กลัวอะไร”

“กลัว”

“เขาไม่ได้อยู่ที่นี้”

“เขาอยู่ทุกที่”

(Teetas, 2019)

กลวิธีตัดสลับนี้สร้างความอึดอัด งุนงง และไม่เข้าใจให้แก่ผู้อ่านเป็นอย่างมาก ผู้อ่านจะตกอยู่ใต้อาการเดียวกับตัวละคร คือสับสนได้ถึงความแปลกประหลาดของบทสนทนา แต่ไม่อาจเข้าใจได้ว่าสิ่งนั้นคืออะไร รู้เพียงว่ามีอะไรบางอย่างที่ทำให้ตัวละครไม่สามารถพูดสิ่งที่ต้องการสื่อออกมาโดยตรงได้ หากแต่ต้องคอยระแวดระวังอยู่ตลอดเวลา

ทั้งนี้ พฤติกรรมของตัวละครแสดงให้เห็นถึงความกลัวที่ฝังรากหยั่งลึกลงไปจิตใจมนุษย์ ทำให้แม้ว่าตัวละครจะพยายามกล่อมให้พูดออกมามากแค่ไหน แต่คู่สนทนากลับไม่สามารถพูดอย่างตรงไปตรงมาได้ เพราะทุกพื้นที่ของเมืองธรรมดาไม่เคยมีเสรีภาพในการพูด การคิด และการกระทำ

“เรื่องที่เล่าไม่ได้” ชวนให้นึกถึงบรรยากาศเมืองไอซ์แลนด์ ในวรรณกรรมคลาสสิกเรื่อง 1984 ของ จอร์จ ออร์เวลล์ ในแง่ของบรรยากาศที่อวลไปด้วยความไม่น่าไว้วางใจ โดยที่วรรณกรรมทั้งสองเรื่องนี้ล้วนพูดถึงเรื่องการกดขี่และลิดรอนเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน ประชาชนทุกคนไม่มีสิทธิ์พูดในสิ่งที่รัฐห้ามพูด ไม่มีสิทธิ์คิดในสิ่งที่ห้ามคิด และจะต้องไม่รู้สึกละอายเมื่อถูกสั่งให้นั่งเงียบ

เหล่านี้ล้วนเป็นการทำลายมนุษย์ลงไปข้างใน สร้างความหวาดกลัวโดยการบ่มเพาะความหวาดระแวงต่อรัฐ เพื่อให้การทำให้ “เชื่อ” และ “เชื่อง” ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ฉากหลังของเรื่องยังพูดถึงแสงไฟนีออนสีเขียวและชมพูภายในร้านอาหาร ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่ของความหมายของสี สีเขียว มีนัยสื่อถึงความรู้สึกแปลกแยก ไม่ปลอดภัย ความชั่วร้าย และอันตราย เช่นเดียวกับที่สีเขียวกลายเป็นสัญลักษณ์ของยาพิษ สารเคมีอันตราย และแม่มดชั่วร้าย ส่วนสีชมพูที่แม้จะมีนัยในเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีการบิดเบือนบางส่วนที่ใช้ในแง่ตรงกันข้าม คือ ใช้เพื่อสร้างความโหดร้ายท่ามกลางบรรยากาศที่แสนสดใส ทั้งสีเขียวและชมพูจากแสงไฟที่ปรากฏอยู่ทุกช่วงของการบรรยายฉากจึงสื่อถึงความไม่ปกติจากการจับจองของอะไรสักสิ่งเมื่อมีการพูดถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเมืองธรรมดา

ความเจ็บปวด: การบังคับด้วยกำลัง ในเรื่องสั้น “รอยแผลจากเมืองธรรมดา” แสดงชะตากรรมของตากับหลานที่พยายามหลบหนีจากเมืองธรรมดาหลายต่อหลายครั้ง แต่ทุกครั้งก็จบลงด้วยการถูกจับไปลงโทษอย่างทารุณ

มันเกิดขึ้นทุกครั้งที่เด็กพยายามหนีออกจากบ้าน คราวก่อนเด็กก็โดนน้ำร้อนลวกขณะถูกขังอยู่ในกรงหมา และก่อนหน้าเด็กก็ถูกเขาใช้กรรไกรตัดดิงหู

(Teetas, 2019)

เรื่องสั้นมีการพูดถึงบาดแผลไว้ตั้งแต่หน้าแรก โดยกล่าวถึงแผลของเด็กที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ “รอยแผลเก่าแต่ละครั้งยังไม่หายดี เด็กก็จะโดนเดิมรอยแผลใหม่เข้าไปอีกเช่นนี้เมื่อถูกจับได้” (Teetas, 2019) เพื่อแสดงให้เห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่าวนเวียนไปไม่รู้จบ และที่ร้ายกาจยิ่งกว่า คือการที่ท้ายเรื่องเด็กชายก็โดนจับได้อีกครั้ง และถูกฟาดด้วยเก้าอี้รวมถึงตบตีอย่างโหดร้าย ต่อหน้าพระประธานที่ตั้งอยู่บนโต๊ะหมู่บูชา แม้ว่าเด็กจะร้องขอชีวิตจากองค์พระแล้วก็ไม่สิ่งใดหยุดยั้งมือคู่นั้นได้เลย

ตาลูบแขนตัวเองด้วยความเคยชินทุกครั้งเมื่อภาพอดีตเหล่านั้นกลับมา รวากับว่าแผลเป็นที่ขรุขระยังสดใหม่เหมือนเพิ่งเกิดขึ้น แผลที่แสบร้อนจากการถูกน้ำร้อนลวก แผลที่เกิดขึ้นจากเก้าอี้พาด เมื่อคิดจะป้องกันตัวเอง แผลที่เกิดจากกรรไกร แผลที่เกิดจากเหล็กกร้อน แผลที่เกิดจากอะไรหลายอย่างในตัวตา เมื่อคิดจะหนีออกจากบ้าน ครั้งอายุเพียงสิบขวบนั้นเป็นแผลที่ได้มาจากเมืองธรรมดา

(Teetas, 2019)

รอยแผลของตากับหลานเป็นหลักฐานของการใช้ความรุนแรงเพื่อการรักษาความสงบเรียบร้อยของเมือง และเพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีงามของสังคมให้คงอยู่เหมือนอย่างที่เป็นมา และหากกลุ่มคนได้ปกครองมีการตอบโต้ ผู้ดูแลก็ต้องจัดการด้วยความรุนแรงที่มากกว่าอยู่เสมอ รวากับว่าความรุนแรงเหล่านี้จะคงอยู่ตลอดไป ตราบเท่าที่ผู้กุมอำนาจยังคงวนเวียนอยู่กับกลุ่มคนเดิม ๆ วนเวียนย่ำซ้ำ ตัวละครในเรื่องสั้นจึงเป็นผลลัพธ์ของการควบคุมความสงบเรียบร้อยด้วยความรุนแรงที่ส่งต่อรุ่นต่อรุ่นเพื่อไม่ให้หลบหนีไปไหน และอนุญาตแสดงออกได้เพียงอาการนิ่งเงียบเท่านั้น

ความสูญเสีย: การทำให้ไม่มีตัวตน ประเด็นนี้แตกต่างกับประเด็นการนิยามอัตลักษณ์ใหม่อย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ การที่รัฐทำให้บุคคลหนึ่งกลายเป็นไม่มีตัวตนนั้นมีใช่เพียงการลบเลือนอัตลักษณ์ แต่เป็นการทำให้ตัวตนของผู้ต่อต้านอำนาจรัฐต้องหายไปจากเมืองธรรมดาตลอดกาล ดังในเรื่องสั้น “กลุ่มอาการของผู้มีปม” เป็นเรื่องเล่าจากปากของชายคนหนึ่งซึ่งเล่าถึงเหตุการณ์ประหลาดหลังกลับจากส่งพ่อขึ้นรถไฟแล้วหายตัวไปตลอดกาล เขาได้พบกับกลุ่มคนบ้านเรือน และสถานการณ์มากมายทั้งจากร้านอาหาร ศาสนสถาน ในวัดลับ อาคารบ้านเรือน และบรรดาผู้คนทีคลาดล่าในเมือง ผ่างด้วยบรรยากาศแห่งความไม่ปลอดภัย ไม่น่าไว้วางใจ ผู้เขียนเรื่องสั้นจึงเฝ้าสร้างบรรยากาศที่น่าเคลือบแคลงให้ผู้อ่านรู้สึกระแวงระวังตลอดเวลา

แม่เคยเป็นอย่างนักศึกษาสองคนนี้ไม่ใช่หรือ
แม่ไม่เคยกลัวอะไรไม่ใช่หรือ แม่เคยมีอุดมการณ์
แบบนี้ไม่ใช่หรือ

อุดมการณ์ไม่ได้ง่ายยกย่องไปเสียหมด

อุดมการณ์คืออะไรกันแม่

มันก็เหมือนกับเรือที่ลอยอยู่เหนือน้ำคร่ำ

(Teetas, 2019)

ตัวละครแม่ ถูกสร้างขึ้นเพื่อล้อเลียนตัวละครรัชนีจากนวนิยาย “ปีศาจ” โดยการให้เธอต้องมาเผชิญหน้ากับอำนาจกลุ่มใหม่ที่ยังคงหลอกหลอนผู้คนให้หลงเชื่ออยู่ตลอดอีกครั้ง รวากับว่าการต่อสู้ของสาย สี่มาได้เกิดประโยชน์อันใดเลย เพราะสังคมยังคงมีการจัดลำดับชนชั้นอยู่เหมือนเดิม เพียงแค่เปลี่ยนรูปแบบหรือชื่อเรียกเท่านั้น

ผมไม่เข้าใจหรอกว่าการพูดถึงพื้นที่ห่างไกล
และการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐเหล่านั้นจะทำให้
คนตายได้อย่างไร เด็กสาวสองคนไม่ใช่ปีศาจ
จากนรกที่ผมเพิ่งดูมาจากศาสนสถาน

(Teetas, 2019)

ความเปราะบางของเมืองธรรมดาดังนี้เน้นย้ำความสำคัญของสิ่งที่เรียกว่าเสรีภาพได้ชัดเจนที่สุด ผู้คนในเมืองต้องตกอยู่ภายใต้การจ้องมองจากสายตาที่มองไม่เห็นตัวตน อารมณ์ของผู้เห็นต่างจึงมีใช้เพียงแค่หวาดระแวงอีกต่อไป หากแต่พวกเขาถูกปฏิบัติเยี่ยงปีศาจจากนรกที่เด็กชายได้ดูจากศาสนสถาน คือต้องกำจัดสิ่งชั่วร้ายออกจากเมืองแห่งความดีงามนี้เสีย

การจัดตั้งตัวละครที่ล้อเลียนมาจากวรรณกรรมที่ยิ่งใหญ่อย่างเรื่องปีศาจ ของ เส็นยี เสาวพงศ์ จึงเป็นการแสดงความวิตกกังวลของผู้เขียนที่มีต่อสังคมอย่างใหญ่หลวง ว่าแม้แต่ตัวละครที่เคยมีบทบาททางสังคมในวงกว้างก็ยังไม่สามารถเอาชีวิตรอดในยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปสู่การไม่แสดงความรุนแรงในพื้นที่เบื้องหน้าสังคมได้ หากแต่ใช้การ “บังคับสูญหาย” เพื่อลบล้างตัวตนของมนุษย์คนหนึ่งไปเสีย เพื่อคืนอำนาจในการบริหารให้แก่รัฐ และ ‘คืนความสุข’ ให้ประชาชนพลเมือง

จะเห็นว่า เบื้องหลังความสงบเรียบร้อยของเมือง ธรรมดา เต็มไปด้วยเรื่องราวที่แสนเจ็บปวดทรมานของ ผู้คนที่ไม่ถูกนับเป็นคนของเมือง หากแต่ต้องขับเคลื่อนเมือง ให้ดำเนินไป คนชายขอบเหล่านี้จึงต้องเผชิญหน้ากับ การไร้รัฐ-ไร้สัญชาติ-ไร้ตัวตนที่บีบบังคับให้พวกเขา ‘เงยบ’ จนตัวละครไม่อาจกดเก็บ ‘อาการ’ เผชิญกับความทุกข์ ทรมานจนไม่อาจเปล่งเสียงออกมาได้ หรือแม้จะพยายาม เปล่งเสียงแล้วก็ยังไมอาจก้าวข้ามเรื่องเล่าที่ถูกประกอบ สร้างจากผู้มีอำนาจของเมืองได้อยู่ดี

สิ่งที่เกิดขึ้นในรวมเรื่องสั้นเล่มนี้ คือ การที่เรื่อง เล่าขนาดใหญ่ (Meta-narrative) หรือความเป็นสากล (Universality) ได้แสดงบทบาทในการกำกับความนึกคิด ของผู้คน เป็นดังชุดความรู้ที่ถูกสร้างและทำหน้าที่ราวกับ ว่าเป็นผู้ควบคุมจักรวาล ภายใต้เรื่องเล่าขนาดใหญ่นี้จึงมี เรื่องเล่าเล็ก ๆ ที่ถูกเบียดบังให้หายไปจากสำนึกของผู้คน ที่มีชีวิตอาศัยอยู่ภายใต้บริบททางความรู้นั้น ๆ กลายเป็น “ผู้ไร้เสียง” (Leksakul, 2018) อันเป็นรากฐานมาจากวิธีคิด แบบแนวคิดแบบเอกเทวนิยม (Monotheism) ที่ถูกทำให้เป็น สากลและโลกวิสัยโดยถูกส่งออกผ่านการล่าอาณานิคม (Wongyannava, 2019)

ผู้เขียนเรื่องสั้นตีความเมืองธรรมดา ให้เป็นเมือง ที่ไม่ใช่แค่เมืองที่ดำรงอยู่ในทางกายภาพ หรือมีขนาด ความหนาแน่น ปริมาณ ผู้คน สถานที่เท่านั้น แต่ยังหมายถึง เมืองที่อยู่ในความคิด อยู่ในจินตนาการของผู้คนและ มีบทบาท/อำนาจต่อความคิดของผู้คนตลอดเวลาไม่ว่า คนในเมืองธรรมดาคะไปอยู่ที่ไหน พรหมแดนของเมือง ธรรมดานั้น ‘กินพื้นที่’ เข้าไปอยู่ในความคิดและจินตนาการ ของผู้คนด้วย ดังนั้นมันจึงเป็นเมืองที่ ‘ติดตัว’ ผู้คนไปทุก ๆ ที่ (Srijan, 2020) ความอับลัษณ์ของเมืองธรรมดาจึงกลายเป็นเพียงสิ่งที่ไม่ได้อยู่จริงในเมืองที่ถูกจัดระเบียบสังคมให้ ปรากฏเพียงความสงบเรียบร้อยงดงาม ผู้คนที่อาศัยอยู่ใน ‘ฉากหน้า’ ของเมืองก็ไม่อาจรับรู้ความเป็นไปอีกมุมหนึ่ง ของเมืองได้ เพราะทั้งหมดจะโผล่ขึ้นมาได้ก็ต่อเมื่อได้รับ อนุญาตหรือผ่านการคัดกรองของผู้มีอำนาจแล้วเท่านั้น

ความน่าสนใจของวรรณกรรมเรื่องนี้ จึงเป็น การฉายภาพของวาทกรรมเชิงอำนาจที่เข้ามากระทำควบคุม สังคมและมนุษย์ ซึ่งเป็นลักษณะของวรรณกรรมประเภท ดิสโทเปีย (Dystopia) ปรากฏอยู่ตลอดทั้งเรื่อง กล่าวคือ

วรรณกรรมเรื่องนี้แสดงให้เห็นการบริหารจัดการเมืองโดย ผ่านการปลูกฝังความเชื่อค่านิยมเกี่ยวกับความสวยงาม ของเมืองธรรมดา การแทรกแซงความทรงจำของประชาชน ให้เกิดการหลงลืมตัวตน การจัดแจงสวัสดิการที่ไม่เพียงพอต่อการบริโภคของประชาชน การลงโทษผู้ต่อต้าน หรือผู้พยายามทำลายความสงบของเมือง และการลบ เลือนตัวตนไปจากเมืองหากใครคิดจะรวมกลุ่มต่อต้าน อำนาจอรัฐหรือฝ่าฝืนฝ่ายตรงข้าม ทั้งหมดคือกระบวนการ จัดการที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออก ถึงความต้องการของตนเอง อารมณ์สั่นไหวจึงอวลอยู่ ทั่วเมือง เพราะผู้คนต่างมองไม่เห็นอนาคตของตนเอง อีกต่อไป

สรุป

รวมเรื่องสั้น สถานการณ์ยังเป็นปกติ แสดงภาพ เบื้องหลังของเมืองที่แสนสุขสงบให้เห็นว่า ได้เบลออีกมูว นั้นกลับเต็มไปด้วยความอับลัษณ์ของเมืองที่ถูกซุกซ่อน โดยนำเสนอผ่าน “อาการ” ของตัวละครกลุ่มต่าง ๆ ทั้ง 1) อาการหลงลืมของกลุ่มคนพลัดถิ่นที่ถูกประกอบสร้าง อัดลัษณ์ขึ้นใหม่ให้กลายเป็นพวกหลงลืมตัวตน รังเกียจ กระทั่งครอบครัวและตัวตนเก่าก่อน และกลุ่มโสเภณีที่ถูกนิยาม ให้เป็นพวกบกพร่องทางศีลธรรมจนหลงลืมศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ 2) อาการต่อต้านของกลุ่มคนที่ปฏิเสธ การถูกนิยามให้เป็นเพียงพวกเหล่าหลังไร้ความเจริญ ทั้งจาก วิธีชีวิต ความเชื่อ และศักดิ์ศรีของมนุษย์ โดยใช้รากเหง้า วิธีชีวิตและความเชื่อในชีวิตประจำวันในการนิยามตนเอง และ 3) อาการทุกข์ทรมานของกลุ่มคนที่ตกอยู่ใต้อำนาจ การจัดการของรัฐ ทั้งอาการหิว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ การควบคุมประชาชนให้มีสภาพไม่ต่างจากสัตว์เลี้ยง อาการ หวาดระแวง ซึ่งรัฐปลูกฝังให้ประชาชนไม่กล้าแม้แต่จะคิด ต่อต้านรัฐ อาการเจ็บปวด ที่รัฐใช้ลงโทษเมื่อประชาชน คิดต่อต้าน และอาการจำยอมเนื่องจาก ถูก “บังคับ สูญหาย” เมื่อรัฐไม่สามารถควบคุมจัดการประชาชนที่เป็น ความวุ่นวายของเมืองอันแสนสงบนี้ได้อีกต่อไป

ตัวละครจึงเป็นภาพแทนของความทุกข์ทรมาน ของคนชายขอบที่ต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอด มองไม่เห็น อนาคต กลายเป็นคนไร้ราก-ไร้ตัวตน เป็นคนพลัดถิ่นที่ ไม่อาจจดจำสิ่งใดได้แม้กระทั่งตนเอง การบีบบังคับให้

ผู้คนต้องดำรงอยู่ภายใต้ตัวตนที่ถูกสร้างขึ้นโดยรัฐ ทั้งยังลงลึกไปถึงกระบวนการในการสร้างความสงบสุขเป็นปกติของเมือง ที่ผู้คนต้องปฏิบัติตามอย่างเลื่องลือไม่ได้ วรรณกรรมมีการสร้างเมืองธรรมดาในลักษณะของ วรรณกรรมดิสโทเปีย (Dystopia) โดยการให้ผู้อ่านเข้าไปสัมผัสกับผลกระทบของการจัดการความสงบเรียบร้อยของเมืองผ่านสายตาของตัวละคร ที่แม้จะเต็มไปด้วย ความรุนแรงและความไม่ปกติสักเท่าไร น้ำเสียง อารมณ์ และร่องรอยบาดแผลจากการไม่เชื่อเชื่อของผู้อ่านใน ฉากหลังของเมืองก็ไม่สามารถส่งไปถึงผู้อ่านเบื้องหน้าของ สังคมได้ รวบรวมว่าน้ำเสียงของพวกเขาสูญหายไปตลอดกาล

ความสำคัญของการสร้างฉากหลังที่ปรากฏอยู่ใน เรื่องสั้นทุกเรื่องในเล่มนี้ กลายเป็นจุดเด่นสำคัญ ของวรรณกรรมที่สร้างคำถามมากมายในใจของ ผู้อ่านตลอดทั้งเรื่อง ดังที่ คาลิล พิตสุวรรณ (Pitsuwan, 2021) กล่าวว่า ตัวละครต่าง ๆ ในเรื่องมีภาพของเมือง ธรรมดาแตกต่างกันออกไป ซึ่งเงื่อนไขที่สร้างมุมมอง อันแตกต่างจากกันอาจเป็นผลผลิตจากความต่างกันของ ฐานะ ชนชั้น ศาสนา เพศภาวะ หรือกระทั่งภูมิคุ้มกัน ต่อประวัติศาสตร์กระแสหลัก เมืองยังคงเป็นเมือง เมืองเดิม เพียงแต่ภายใต้ความหลากหลายของผู้คนใน เมือง ที่เมืองธรรมดาก็คล้ายจะผลิตสร้างความหมายของ เมืองที่สลับซับซ้อน และล้วนแตกต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม หากเรามองไปถึงจุดมุ่งหมาย แท้จริงของวรรณกรรมแนวดิสโทเปีย ก็พบว่า แท้จริง แล้ววรรณกรรมประเภทนี้มิได้มุ่งผลิตซ้ำความรุนแรงของ สังคมเพียงอย่างเดียว หากแต่เป็นการทำนายอนาคตเพื่อ กระตุ้นเตือนให้ผู้อ่านตระหนักถึงความเลวร้ายในอนาคต อันเป็นผลจากการปฏิบัติตัวอย่าง ‘ปกติ’ โดยที่ไม่ตระหนักถึง ผลพวงยิ่งใหญ่ที่จะตามมา รวมเรื่องสั้นเล่มนี้ จึงทำหน้าที่ ในการฉายภาพแทนของสังคมหนึ่ง ๆ ผ่านมุมมองของ ผู้เขียนที่วิพากษ์ต่อสภาพการณ์สังคมปัจจุบันที่ผู้คน

พูดถึง ‘ความสงบสุข’ ‘ความดีงาม’ และ ‘สถานการณ์ ปกติ’ มากจนล้นเกิน โดยไม่พิจารณาองค์ประกอบที่นำไป สู่สังคมรูปแบบนั้น ๆ อย่างรอบคอบรอบด้าน

การพิจารณาเรื่องสั้นเล่มนี้จึงต้องเต็มไปด้วย การระมัดระวังอคติที่มีต่อกลุ่มคนที่ปรากฏอยู่ในเรื่อง เพื่อมิให้เกิดการสร้างความหมายในเชิงของการกดทับ หรือเป็นหนึ่งในผู้แย้งซึ่งน้ำเสียงพูดของตัวละคร ต่าง ๆ ไปเหมือนอย่างที่ตัวละครประสบในวรรณกรรม ดังที่ นิศวรรฐิตะ ทองน้อย (Thongnoi, 2019) กล่าวถึงรวมเรื่อง สั้นเล่มนี้ว่า การอ่านรวมเรื่องสั้นชุดนี้ทำให้ผู้อ่าน สำรวจตัวเองไปด้วยว่า การอ่านของเราเน้น ‘แปดเปื้อน’ ด้วยกรอบการรับรู้และชุดความคิดแบบใดบ้าง ทั้งนี้มีใช้ เพื่อมองหาการอ่านที่บริสุทธิ์ผุดผ่อง แต่คือการยกย่อน กลับเพื่อชี้ให้เห็นว่าการอ่านที่บริสุทธิ์ผุดผ่องนั้นไม่มีอยู่จริง ดังนั้น การสร้างการตระหนักรู้ถึงอคติของมนุษย์ที่มีต่อ ภาพแทนของมนุษย์ที่ปรากฏในวรรณกรรมในมุมมอง ที่แปลกต่างจึงเป็นวิธีการที่น่าสนใจและควรพึงพิณิจ อย่างระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง

จึงกล่าวได้ว่า การอ่านรวมเรื่องสั้นเล่มนี้ ชี้นำให้ผู้อ่านหันกลับมาทบทวนมุมมองและวิธีคิด ที่มีต่อผู้คนในสังคมที่มองเห็นในทุกวัน เพื่อหาคำตอบว่า เราเคยเบียดบังพื้นที่แห่งเสียงของใครไปผ่านการพยายาม นิยามพวกเขาให้กลายเป็นใครสักคนหรือไม่ และความ เข้าใจของเราที่มีต่อผู้คนและเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่รับรู้ มานั้นถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากสิ่งใดบ้าง แล้วอคติของ เราแต่งเติมหรือตัดทอนสิ่งใดออกไป เพราะสิ่งนั้นสำคัญ กว่าความรู้สึกสะท้อนอารมณ์กับ ‘เรื่องราว’ ที่มีต่อผู้คนใน สังคม และเพื่อให้ผู้อ่านไกลห่างจากการ “สำเร็จความใคร่ ทางศีลธรรม” ที่เป็นเพียงการโคกเคี้ยวสงสารเรื่องราว ที่ปั้นแต่งเสกสร้างขึ้น แต่กลับไม่กระดิกไหวกับความจริง ที่เกิดหลังม่านของสังคมเลย

เอกสารอ้างอิง

- Charoensin-o-larn, C. (2002). *Semiology structuralism post-structuralism and the study of political science*. Bangkok: Viphasa. [In Thai]
- Itsariyodkrai, P. (2013). *Game as worlds, the world as a game: Contesting power in contemporary young-adult dystopian literature*. (Master of Arts, Department of Comparative Literature, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Leksakul, S. (2014). "The Subaltern" in the perspective of Gayatri Chakravorty Spivak. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 3(2), 1–19. [In Thai]
- Leksakul, S. (2018). *The Subaltern: Affirmations by Gayatri Chakravorty Spivak*. Bangkok: Illuminations Editions. [In Thai]
- Luekajornchai, T. (2022). *Spivak The Subaltern and Universality: Is Spivak's voice audible within the Thai context?*. Retrieved from <https://www.illuminationseditions.com/b/61> [In Thai]
- Kitiarsa, P. (2003). *Pop culture people: Thai identity in popular culture*. Bangkok: Princess Maha Chakri Sirindhorn Anthropology Centre (Public Organisation). [In Thai]
- Numphu, J. (2021). *Dystopia concept in a "Mise-en-scene" from The Handmaid's Tale TV series*. (Master of Fine Arts, Department of Art Theory Silpakorn University). [In Thai]
- Peerada. (2022). *Weapons of the weak: Methods of resistance against injustice power*. Retrieved from <https://pridi.or.th/th/content/2022/10/1304> [In Thai]
- Pitsuwan, K. (2021). 'The situation is controllable' 8 abnormal short stories that invite questions about the normal situation. Retrieved from <https://adaymagazine.com/the-situation-is-controllable/> [In Thai]
- Punyakanchana, S. (1990). *An analytical study of American Dystopian science fiction from 1950 to 1972 A.D.* (Master of Arts, Division of Comparative Literature, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Raekroon, S., Jeennoon, P., and Pumma, S. (2024). Dystopia of a totalitarian state: A case study of contemporary Thai Novels in the 2010s. *Journal of Liberal Arts, Ubon Ratchathani University*, 20(1), 159–185. [In Thai]
- Rukrian, P. (2016). *Eco-Dystopia and Eco-Utopia in Kim Stanley Robinson's science fiction*. (Doctor of Philosophy, Program in Literature and Comparative Literature, Chulalongkorn University). [In Thai]
- Sirichai, W. and Sangkhapanthanon, T. (2023). The concepts of Utopia and Dystopia: The duality of nature and environment in Thai literature. *Silpakorn University e-Journal (Social Sciences, Humanities, and Arts)*. 43(5), 44–55. [In Thai]
- Sriarun, P. (2017). Urban Dystopia in Japanese crime fiction Strawberry Night. *Journal of Language and Culture*. 37(1), 104 – 157. [In Thai]
- Srijan, A. (2020). 'The situation is controllable' In the face of enduring ugliness. Retrieved from <https://www.the101.world/the-situation-is-controllable/> [In Thai]
- Sombatpoonsiri, J. (2019). *The processing of 'securitization' construction: Ideas and case studies*. Retrieved from <https://www.the101.world/securitization/> [In Thai]

Sutherland, J. (2013). *A little history of literature*. Bangkok: Bookscape. [In Thai]

Teetas, S. (2019). *A normal situation*. Bangkok: Salmon. [In Thai]

Thongnoi, N. (2019). *The situation is under control: Diving into the ordinary city and normality (?)*. Retrieved from <https://themomentum.co/the-situation-is-under-control/> [In Thai]

Wongyannava, T. (2019). *On monotheism*. Bangkok: Sommadhi. [In Thai]

